

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za ino- zemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregor- čičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranil-nici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 26. februarja 1941

Cena posamezni številki din 1'50

Dvig cen

Tudi v januarju so se dvignile v največji meri cene rastlinskih proizvodov in za februar bomo morali konstatirati isto. Od septembra 1939. so se cene rastlin- skih proizvodov dvignile po in- deksu Narodne banke od 73,5 na 195,6 v decembru 1940. in na 210,5 v januarju 1941. Industri- ski izdelki se niso niti primero- ma dvignili v tej meri kakor rast- linski. V septembru je bil indeks za cene industrijskih izdelkov 79,5, v januarju 1941. pa 141,3. Dvig cen industrijskih izdelkov je to- rej daleč zaostal za dvigom cen rastlinskih proizvodov in škarje so danes odločno v korist rastlin- skih producentov.

Dejansko pa je nerazmerje v dvigu cen med industrijskimi iz- delki in rastlinskimi proizvodi še znatno večje. Kajti industrijskim podjetjem so bile v tem času znatno zvišane davščine, rastlin- skim proizvajalcem pa ne. Indus- trijska podjetja so morala nada- lje zvišati plače svojih nameščen- cev za 30 in več odstotkov, do- čim rastlinski producenti tudi te- ga višjega stroška niso imeli ali pa le v mnogo manjši meri. Na- dalje so se po vrsti podražile vse surovine, ki jih potrebujejo indus- trijska podjetja in nekatere kar za 100, 200 in tudi več odstotkov. Tudi v tem je agrarni producent na boljšem. Nadalje je industrial- ce težko zadelo zvišanje klirin- ških tečajev, zlasti klirinške mar- ke, ker so se s tem surovine in stroji in drug material prav ob- čutno podražili. Ta podražitev je bila poostrena nato še z zviša- njem carinskega azija. Vseh teh novih bremen pa agrarni produ- cent ni občutil.

Iz vsega tega sledi, da je de- jansko nerazmerje med dvigom cen za industrijske izdelke in rastlinske proizvode še mnogo večje in še mnogo bolj kričeče, kakor ga pokažejo indeksne šte- vilke Narodne banke. S tem pa je tudi jasno povedano, da je glavna krivda sedanje vedno bolj neiz- prosne draginje v pretirano viso- kih cenah za rastlinske proizvo- de. Ti proizvodi pa so temelj vse prehrane prebivalstva in zato je podražitev teh predmetov tem bolj občutna in tem večje socialno zlo.

Jasno pa je tudi to, da se more uspešno zatirati draginja le, če se vodi boj proti onim podražit- vam, ki so vir vse draginje. Vir vse draginje so pretirane cene rastlinskih proizvodov in to se ne more več tajiti. Zato pa je tudi bila iz temelja zgrešena uredba o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, ker je ravno cene za agrarne proizvode prepustila naj- bolj divjemu svobodnemu razvo- ju. Tam, kjer bi morala uredba zastaviti, ni prišla, tam pa, kjer je bilo vse le skrajno postranske- ga pomena, je nastopala tudi z drakonično ostroščjo. Seveda je zato morala ostati brez učinka in draginja raste, kakor da sploh ni bila izdana nobena protidraginjs- ka uredba.

S posebno ostroščjo pa se je uporabljala protidraginjska ure- ba proti trgovcem, čeprav se je moralo sedaj priznati, da so cene v nadrobni prodaji mnogo manj narasle kakor pa so narasle cene za surovine. To priznanje je iz- reknel trgovcem na zadnjem zase- danju banskega sveta sam ban- dravske banovine. Logična posledica tega bi morala biti, da bi

se tudi vsi protidraginjski pred- pisi spremenili, da bi res zadeli glavni vir draginje.

Na drug način tudi ni mogoče doseči prav nikako omiljenje dra- ginje. Ne zviševanje plač, ne zvi- ševanje proračunov, ne preganja- nje malih prodajalcev nič ne po- maga, če se ne bode ustavil dvig cenam rastlinskih proizvodov. Naj se še tako rigorozno predpisuje maksimalni bruto zaslužek, naj se postavijo še tako številni aparati

za kontrolo cen in naj se še sto- krat prepove vsako izdajanje do- volil za zvišanje cen, cene bodo navzlic temu rasle in se večale, dokler se ne ustavi dvig cen rast- linskih proizvodov. Dokler ne bo kruh cenejši, mora vse življenje postajati dražje. Tu ni nobenega kompromisa, tu je le ena rešitev: odločen nastop proti vsakemu zvi- ševanju cen rastlinskih proizvo- dov in naj bo ta nastop popula- ren ali ne.

Boj proti draginji se ne sme voditi polovičarsko in neobjektiv- no, še manj pa z demagogijo. Kjer je glavni vir vse draginje, tja treba udariti ali pa se naj opusti sploh vsako reguliranje in kontroliranje cen ter vse prepusti svobodnemu razvoju. Prej bo ta opravil z draginjo, kakor pa če se še naprej dopušča dviganje cen rastlinskih proizvodov. Glavni krivdi glavni boj, ne pa majhne po čisto postranskih vzrokih.

Bolgarsko-jugoslovansko gospodarsko sodelovanje

Zasedanje skupnih zbornic

V sedanjih napetih časih gre posebna pomembnost skupnemu zasedanju Jugoslovansko-bolgar- ske gospodarske zbornice v Beo- gradu ter Bolgarsko-jugoslovanske gospodarske zbornice v Sofiji, ki je bilo v nedeljo v veliki dvorani beograjske trgovinske zbornice. Dvorana je bila nabito polna in viharno odobravanje je sledilo go- vornikom, ki so poudarjali brat- sko povezanost obeh narodov.

Zasedanje obeh zbornic se je začelo ob 10. dop. Zasedanja sta se udeležila tudi trg. minister dr. Andres in bolgarski odpravnik poslov Stratijev, ki vodi po smrti bolgarskega poslanika poslaniške posle.

Zasedanje je otvoril predsednik beograjske zbornice industrialec Vlada Ilić.

V svojem otvoritvenem govoru je poudaril, da je bila ravno pred enim letom ustanovljena v Beo- gradu Jugoslovansko-bolgarska, teden dni kasneje pa enaka zbor- nica v Sofiji. Vladi v Beogradu in Sofiji sta ustanovitev obeh zbornic podpirale. S tem je bila uresničena misel, ki je bila stara že več desetletij. Navdušen spre- jem obeh zbornic v javnosti na Bolgarskem in v Jugoslaviji doka- zuje veliko zanimanje obeh naro- dov za medsebojno sodelovanje, ki naj sloni na miru in sporazumu obeh narodov. Čeprav je bilo za- radi vojne delo obeh zbornic zelo oteženo, sta vendar obe opravi- čile vse nade v njih delo. Z medsebojnim spoznavanjem ter povečano izmenjavo blaga ustvar- jajo gospodarski ljudje pogoje za boljše bodočnost obeh narodov.

V današnjih časih ima vsak po- sameznik ko vsaka celota pove- čane dolžnosti in odgovornosti. Kako velika pa je šele odgovor- nost med bratskimi narodi! Zato bosta skupno obe zbornici raz- pravljali o aktualnih vprašanjih predvsem v ta namen, da se za- jamčita njuna neodvisnost in nju- no gospodarsko življenje. Spora- zum in sodelovanje obeh narodov je tudi v soglasju z njuno krvno sorodnostjo, a tudi z realno po- litiko, ki naj zagotovi mir in na- predek vsem Jugoslovanom.

Vidno ganjen zaradi iskrenih ovacij, je povzel nato besedo pred- sednik zbornice v Sofiji in bivši minister Dimitrije Veleve.

Pozdravlja zborovalce kot bra- te, ker je prežet od zavesti brat- stva obeh narodov. Ta zavest ni bila nikdar tako živa ko danes (Tu je nastalo tako viharno odo- bravanje, da je moral Veleve pre- kiniti svoj govor).

Veleve se je nato zahvalil za po- zdravne besede predsednika Ilića

ter naglasil, da ima Bolgarska iste misli in želje ko Jugoslavija. Oba naroda sta mnogo zamudila, vendar pa sta začela sodelovati v času, ko se bo zamujeno lahko na- domestilo. Čeprav ne omalovažuje pomena samo čustvenega zbliza- nja obeh narodov, mora vendar opozoriti na praktične vrednosti sodelovanja. Tako se je zaradi po- gostnih razgovorov s Srbi, Hrvati in Slovenci tako seznanil z njih jezikom, da sicer srbohrvaščine popolnoma ne obvlada, da jo pa čisto razume.

Za Balkan so se začeli nenavad- no težki časi, ki zelo ovirajo go- spodarsko sodelovanje balkanskih narodov. Vendar pa sta dosegla

Govor ministra dr. Andresa

Na banketu je minister dr. An- dres pozdravil bolgarske goste, nato pa govoril o pomenu seda- njega zasedanja zbornic. To zase- danje se ne razlikuje od običajnih zasedanj mešanih zbornic samo zaradi pomembnosti zasedanja za bodoči gospodarski razvoj obeh držav, temveč predvsem zaradi bratskih čustev, ki vežejo oba na- roda. Na vsak način je namen obeh zbornic, da se doseže neka gospodarska skupnost obeh držav. Ta je v sedanjih časih še zla- sti potrebna. Razvoj majhnih go- spodarskih ozemelj zadeva na ve- like težkoče. Zgraditev velike ev- ropske gospodarske skupnosti pa ne zahteva le svoje politične in psihološke pogoje, temveč tudi premaganje mnogih gospodarskih in socialnih ovir, ki se ne morejo rešiti kar z eno potezo peresa. Pot

Bolgarska in Jugoslavija uspehe, na katere se prej ni moglo niti misliti. Trdno je prepričan, da bodo mogli jugoslovanski in bol- garski gospodarstveniki uspešno dokončati svoje delo in da bodo sedanje težke čase preživel v mi- ru in bratstvu. Nihče drug ni to zaslužil v tej meri ko Jugoslavi in Bolgari. — Velikanske ovacije in vzkliki Bolgarski in Jugoslaviji so sledili govoru predsednika Veleve.

Nato je sledila cela vrsta govo- rov. Med drugimi je govoril tudi bivši predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin iz Ljubljane.

Opoldne je priredil trg. mini- ster dr. Andres banket bolgar- skim delegatom.

Promet s surovimi kožami

Pod predsedstvom načelnika Ivana Majeršiča je bila 24. febru- arja pri Zvezi industrijev za dravsko banovino seja odseka za usnjarsko in čevljarstvo industrijo.

Po poslovnem poročilu o delo- vanju odseka, ki ga je podal taj- nik Albert Koser, je poročal glav- ni tajnik dr. Adolf Golia o novi naredbi o razdelitvi surovih kož. Odsek je ugotovil, da so v novi naredbi sicer upoštevani nekateri njegovi predlogi glede ureditve prometa s surovimi kožami, da pa način razdelitve surovih kož na predelovalce, kakor je zamiš-ljena v novi naredbi, nikakor ne ustreza interesom usnjarske stro- ke. Po vsestranski in izčrpni raz- pravi je odsek soglasno sklenil obrniti se na pristojna mesta z na- slednjimi predlogi in zahtevami:

Usnjarska industrija dravske banovine smatra in mora zahteva- ti, da se izvrši razdelitev surovih kož na vsa podjetja enakovredno, sorazmerno njih storilni sposobno- sti, ne glede na to, v katerem upravnem območju se podjetje nahaja. V to svrhu naj se določita za vse ozemlje države razen ba- novine Hrvatske dve razdelilni območji, in sicer kot prvo razdelil- no območje območje dravske ba- novine, drugo razdelilno območje pa ostalo območje urada za kon- trollo cen v Beogradu. Tretje raz- delilno območje naj tvori banovi- na Hrvatska v smislu predpisov, veljavnih v tej banovini.

Navedenim razdelilnim območ- jem naj se dodeljujejo od celotne količine v državi razpoložljivih surovih kož pavšalni kontingenti,

Kaj prinaša današnja

številka:

Nove mestne davščine v Ljubljani

Cene kontroliranih pred- metov se ne smejo zvišati Tudi kavini surogati pod kontrolo cen

Sporazum glede bonov za narodno obrambo

Kontrola izvoza in izter- java izvoza

Proti zvišanju železniške tarife

Konferenca pletilne indu- strije

pri čimer naj služi kot baza za določitev kontingentov celotna vsota v letu 1939. na dotičnem ob- močju od izdelanega usnja plača- nega skupnega davka na poslovni promet.

Tako določeni pavšalni kontin- genti naj se razdele posameznim predelovalcem surovih kož v drav- ski banovini po referatu za kon- trollo cen pri banski upravi, v osta- lem delu države po Uradu za kon- trollo cen v Beogradu oz. v bano- vini Hrvatski po tam veljavnih predpisih, ob sodelovanju pred- stavnikov gospodarskih korporacij.

Na seji usnjarskega odseka se je ugotovilo, da ima nad 60% usnjarske industrije svoj sedež in svoje obrate v dravski banovini. Nadalje se je ugotovilo, da so se v normalnih časih vse surove ko- že, ki so padle v dravski banovini, predelale v usnjarskih obratih v tej banovini ter da so se le izje- moma v malenkostnih količinah izvažale iz banovine. Zato smemo upravičeno zahtevati, da ostanejo vse kože, ki padejo v dravski ba- novini, v tej banovini, ter da se ne dodeljujejo podjetjem izven dravske banovine, zlasti še zate- gadelj, ker so naši usnjarski obra- ti, zlasti mala podjetja, urejeni za predelavo surovih kož slovenske provenience. Pri tem se pripomi- nja, da s surovimi kožami, ki pa- dejo v dravski banovini, itak ni kritih niti 15% celotne potrebe usnjarske industrije tega območja.

Slednjič smatra odsek za po- trebno, da pristojna oblastva po- novno opozori na tihotapstvo su- rovih kož čez državne meje in jih prosi, da se ti pojavi preprečijo. Obenem pa zahteva, da se ukine tudi legalni izvoz surovih kož raz- zen kož drobnice v inozemstvo ter da se tudi kompenzacijski izvozni posli s kožami ne dovoljujejo.

Od dviga svinjskih cen ima dobiček le šest srezov

»Jugoslov. kurir« zahteva, da velja stopiranje cen tudi za izvoz- ne cene, ne pa le za blago, ki je namenjeno za domačo potrošnjo. Če se dvigajo cene izvoznih pred- metov, narastejo tudi cene teh predmetov na domačem trgu. Ta- ko je dvig izvoznih cen za svinje na 17 din povzročil dvig cen tudi na domačem trgu. Nad 60% vsega izvoza svinj iz naše države pa gre le iz 6 srezov. Dobiček od dviga- cen ima torej samo teh 6 okrajev, škoda pa imajo vsi drugi srezi Jugoslavije. Ravno tako je s ceni- mi konoplje, ki so samo zaradi visokih izvoznih cen narasle tudi na domačem trgu za 100%.

Ljubljanski mestni proračun zvišan

Predlagajo se nove davščine

V ponedeljek dopoldne je povabil načelnik finančnega odseka ljubljanskega obč. sveta profesor Karl Dermastija k sebi zastopnike ljubljanskih dnevnikov in »Trgovskega lista« ter jim podal obširno poročilo ter pojasnilo o novem ljubljanskem proračunu.

Uvodoma je omenil razne težave, ki jih je moral premagati odsek pri sestavljanju novega proračuna. Najprej je pričakoval navodila finančnega ministra za sestavo proračuna, ki so jih navadno dobile občine že najkasneje do julija. Letos pa teh navodil ni bilo. Delo pri sestavi proračuna pa se je deloma zavleklo tudi zaradi nestalnih razmer. Ko se je proračun že v glavnem sestavil, pa je prišlo navodilo, da se morajo mestna podjetja iz rednega proračuna izločiti.

Vendar pa je bil v začetku decembra novi proračun že sestavljen ter je izkazoval 158,8 milijona din izdatkov, to je za 30,5 milijona din več ko sedanji proračun.

Od vse vsote je odpadlo na proračun mestnega zaklada 100,2 milijona din izdatkov, vsi dohodki pa so bili proračunani na 74,1 milijona din, da bi znašal primanjkljaj 26,16 milijona din.

Dejanski primanjkljaj pa bi bil še večji, ker je bil ves proračun sestavljen na podlagi cen v septembru 1940. Zaradi višjih cen pa se bo proračun na vsak način zvišal, ker mora občina za bolnice in druge ustanove prispevati določen odstotek vzdrževalnih stroškov.

Nadalje je evidentno, da bi se morale plače nameščenecv vsaj nekoliko zvišati.

Oboje bi zvišalo mestne izdatke za približno 4 milijone din, da bi se primanjkljaj zvišal na 30 milijonov din.

Proračun se je nato predložil ožjemu odboru, ki je nato v sodelovanju in s pristankom načelnikov mestnih uradov pregledal ves proračun ter znižal nekatere postavke. Tako so bile črtane vse investicije razen za preureditev Šubičeve ulice, ki jo banska uprava vedno odločneje zahteva.

3. januarja pa je prišel od fin. ministrstva ukaz, da se mora proračunsko leto kriti s koledarskim. Zaradi tega so nastale mnoge težave, ker se dohodki občine ne stekajo v mestno blagajno enakomerno vse mesece, temveč so v 2. polovici leta navadno znatno višji. Nadalje je treba mnoge izdatke plačati že v prvi polovici leta, denar za njih kritje pa pride šele kasneje. Mnoga dela se morajo izvršiti samo v izvenzimskih mesecih in so zato izdatki v prvih mesecih nujno višji.

Novi proračun znaša 113,35 milijona din proti 134,3 milijona sedanjega proračuna. Tu pa je treba upoštevati, da velja novi proračun le za 9 mesecev, stari pa za 12 mesecev. Če bi tudi stari proračun veljal le za 9 mesecev, bi znašal le 100,7 milijona, da je dejansko novi proračun višji za 12,6 milijona ali za 11,13%.

Od novega proračuna odpade na mestna podjetja 37,1, na proračun mestnega zaklada pa 68,6 milijona din, proračunska rezerva pa je določena na 1,5 milijona. Ker se mestna podjetja vzdržujejo sama, je posebno važen proračun mestnega zaklada, ki je v primeru z lanskim višji za 7,7 milijona din.

Ta primerjava pa ni popolnoma pravilna, ker je občina iz prihrankov izdala za zidavo tržnice 3 milijone din, da je novi proračun dejansko višji za 10,7 milijona din ali za 15,65%.

Zakaj se je moral zvišati proračun.

1. Zaradi zvišanja cen se bo podražila nabava materiala in zaradi tega se računa, da se bodo zvišali izdatki za 3,7 milijona din. Iz tega razloga se je zvišala tudi proračunska rezerva za pol milijona din.

2. Izdatki za preneseni delokrog se bodo zvišali (samo za polico od 1,2 na 1,5 milijona din), za bolnice, itd. skupno za pol milijona din.

3. Občina je tudi zelo velik davkoplačevalec in bo morala zaradi zvišanih davkov plačati več okoli 240.000 din.

4. Plače nameščenecv se bodo vsekakor morale zvišati. Izdelan je poseben pravilnik o zvišanju plač, po katerem naj bi se vsem nameščenecem pri plačah do 2000 din zvišali prejemki za 10%, pri plačah od 2001 do 4000 pa za 5%. Za plače nad 4000 din ne bi bilo nobenega poviška.

Nadalje bi se vsem nameščenecem brez oziroma na višino plače izplačala posebna doklada po 200 din mesečno.

Po posebnem razpisu bi vsi uradniki napredovali po določeni službeni dobi, seveda če je bilo njih poslovanje brezhibno, v višjo položajno stopnjo.

Vsi ti poviški za nameščenecv bi zahtevali 3,7 milijona din novih izdatkov.

Poleg tega pa so se morale zvišati nekatere postavke tudi zaradi sestave samo 9 mesečnega proračuna. Tako za cestna dela za 2,5 milijona din.

Dohodki

mestnega zaklada so proračunani na 68,6 milijona din in so z upoštevanjem, da veljajo le za 9 mesecev, manjši od onih v sedanjem proračunu za 13,7 milijona din ali za 19,04%.

Tako nastali deficit bi se kril takole:

Zaradi višjih državnih davkov bi dale doklade več 1,5 milijona, hišne davščine 0,52, drugi dohodki 1,1 in blagajniški prebitek 3,9 milijona din. Skupno bi se tako zvišali dohodki za 7,1 milijona din. Ostali primanjkljaj bi se kril z novimi davščinami oz. z zvišanjem nekaterih starih.

Socialna občinska doklada na neposredne davke

§ 1. Ta davek bi morale plačati vse fizične in pravne osebe, ki jim je na ozemlju Ljubljane predpisan kakršen koli davek po zakonu o neposrednih davkih, ako jim je bil čisti dohodek ugotovljen po davčnih oblastvih z najmanj 70.000 din letno.

§ 2. Kot temelj služi tisti državni neposredni davek, ki je služil v proračunskem l. 1940, kot podlaga za odmero redne občinske doklade na drž. neposredni davek.

Zavezancem, ki se jim l. 1941. prvič predpiše drž. neposredni davek, se soc. davek odmeri od neposrednega davka, ki jim bo v tem letu predpisan.

Pri osebah, ki so zavezane uslužbenskemu davku in katerih dohodki iz službenega razmerja presegajo 70.000 din, služ. kot podlaga za odmero odpadajoči uslužbeni davek.

§ 3. Socialni davek je progresiven in se določa njegova višina po § 2. pri dohodku (v tisoč din)

3%	od 70 — 90
5%	od 90 — 150
10%	od 150 — 250
15%	od 250 — 350
20%	od 350 — 450
25%	od 450 — 550
30%	od 550 — 650
35%	od 600 — 1000

40% pri dohodku nad 1 milijonom din.

Novi davek se računa v odstotku na drž. davek.

Socialni davek naj bi dal 975 tisoč din dohodkov.

Zvišane davščine

Cena vode se zviša pri večji porabi, kakor pa jo dovoljuje pravilnik od 1,50 na 2 din za m³. To zvišanje naj bi dalo 150.000 din novih dohodkov.

Zvišali bi se uvoznina in trošarina na nekatere predmete, zlasti na vino in manufakturo. To naj bi dalo 2,972.500 din več dohodkov. Skupno bi dale uvoznina in trošarina 22,6 milijona din.

Obveznost plačevanja kanalske pristojbine in vodarine se razširi na vse lastnike posestev ob kanaliziranih cestah in ob katerih je napeljan vodovod. To je tudi pravično, ker se vrednost zemljišč znatno poveča, če leže ob cesti, ki ima napeljan vodovod in kanal. S tem bi se dohodki občine zvišali za več ko 2 milijona din.

Zvišajo se doklade na nekatere postavke taksnega zakona, kar naj bi dalo 187.500 din novih dohodkov.

Prirastkarina se reformira v tem smislu, da se dviga prirastkarina tudi še po 85% zvišani vrednosti nepremičnin. To naj bi dalo 225.000 din več dohodkov.

Uvede se taksa za pospeševanje gradbenega razvoja. Od lastnikov, hiš, ki segajo čez regulacijsko črto, se pobira posebna občinska taksa v obliki doklade na zgradarino za l. 1940. Zunaj mestnega centra znaša ta taksa 10%, v centru mesta pa 20%.

Če sega hiša več kot 3 m čez regulacijsko črto, se doklada podvoji, če sega od 6 do 9 m se potroji, od 9 m do 12 m četvori, nad 12 m pa popetori.

Od lastnikov nezazidanih zemljišč se pobira posebna občinska taksa v obliki doklade na državno osnovno zemljarino za l. 1940. Ta doklada znaša zunaj mestnega centra 100%, v centru pa 200%.

Uvede se nova napisna taksa

Načrt pravilnika za to takso se glasi:

§ 1. — Kdor izvršuje na območju mesta Ljubljane kateri koli obrt, trgovino ali samostojni poklic in mu je predpisan prometni davek, pa naj ima v mestu sedež, podružnico, obratovališče ali tudi samo zastopništvo, plača napisno takso ne glede na to, ali ima svoje ime ali tvrdko izobeženo oziroma pritrjeno ali ne.

§ 2. — Kdor izvršuje več vrst podjetij ali samostojnih poklicev, plača napisno takso za vsako posebej.

Za vsako spremembo imena ali tvrdke se plača cela napisna taksa.

Kdor ima v mestu še podružnice, mora poleg cele takse za glavni obrat plačati še 10% od napisne takse za vsako podružnico.

§ 3. — Napisno takso odmerja mestno poglavarstvo za proračunsko leto na podlagi v prejšnjem poslovnem letu opravljenega prometa.

Taksa se mora plačati 30 dni po prejemu plačilnega naloga.

Glede pravnih sredstev veljajo določbe § 143. zakona o mestnih občinah.

§ 4. — Vsako novo ime ali tvrdka ali njih sprememba med proračunskim letom se mora prijaviti mestnemu poglavarstvu v 8 dneh, ko se je poslovanje pričelo ali sprememba izvršila.

Kdor tega ne stori, plača za isto proračunsko leto dvojno takso.

§ 5. — Če plačana taksa se ne vrača.

§ 6. — Napisna taksa je javna, občinska davščina in velja za njeno izterjevanje, izvršbo in zastaranje predpisi § 128. zakona o mestnih občinah.

§ 7. — Napisna taksa znaša od 30 do 3000 din z ozirom na velikost prometa.

Podražita se tudi električni tok in plin

Podraži se električni tok za 0-30 par, da bo cena 5'30 din za kWh brez banovinske in drž. trošarine ter števline. (Napoveduje pa se tudi zvišanje drž. trošarine.)

Podražila se bosta nadalje plin in klavnina v mestni klavnici.

Novi mestni proračun prinaša torej znatna zvišanja davšin ter novo obremenitev gospodarstva in davkoplačevalcev.

Cene predmetov pod kontrolo se ne smejo zvišati

»Službene novine« z dne 24. II. objavljajo naslednji razglas Urada za kontrolo cen:

V »Službenih novinah« z dne 20. februarja je bil objavljen seznam predmetov, ki so pod kontrolo cen po čl. 1. uredbe o kontroli cen z dne 14. februarja 1940. (V »Trg. listu« je bil objavljen ta seznam v številki z dne 21. februarja.)

Opozarjajo se predelovalci (proizvajalci), trgovci na debelo, uvozniki in maloprodajalci vseh teh kontroliranih predmetov, da se cene teh proizvodov, ki so veljale na dan uveljavljanja navedenega seznama, t. j. 20. februarja 1941, ne smejo v nobenem primeru zvišati.

Prekrški tega navodila se bodo kaznovali po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije.

Tudi kavini surogati pod kontrolo cen

V našem poročilu o razširjenju kontrole cen na nove predmete je bilo izpuščeno, da se kontrola razširja tudi na surogate kave vseh vrst. Kontrola velja torej za kavo surovo in praženo ter za surogate kave vseh vrst.

Naša pomota je nastala, ker smo objavili poročilo, ko še dotičnih »Službenih novin« ni bilo v Ljubljani.

Politične vesti

Kakor vse kaže, je položaj na Balkanu trenutno naslednji: Bolgarska je pristala na prehod nemških čet skozi Bolgarsko, čeprav ta prehod v velikem delu bolgarske javnosti ni bil prijazen sprejet. To dokazuje nastop vseh opozicijskih skupin in njih zahteva, da morajo v avdienci razložiti svoje stališče. Priprave za prehod nemških čet v Bolgarijo se pospešeno nadaljujejo. Zaradi visoke Donave in ledenih plošč pa najbrže ta teden še ne bo mogoče postaviti pontonskega mostu. Nemške čete bodo prodirale skozi Bolgarsko v dveh kolonah. Ostala Bolgarska ostane verjetno nezasedena. Vse gibanje nemških čet se bo omejevalo na smer od severa proti jugu, dočim ostane položaj na zapadu in vzhodu, ob jugoslovanski in turški meji nespremenjen. Bolgari upajo, da bodo mogli sedaj v miru izvesti svojo zahtevo in si pridobiti svoboden izhod na Egejsko morje. Vse kaže, da se je Turčija že sprijaznila s tem, da ne bo imela skupne meje z Grčijo. Izjava turškega zun. ministra, da ostane Turčija zvesta svojim obveznostim je sicer resnična, a je treba upoštevati, da Turčija ni po pogodbi z Vel. Britanijo nič več vezana, če bi jo moglo zavezništvo z Vel. Britanijo spraviti v konflikt s SSSR. Nobenega dvoma pa ni, da SSSR noče zaradi Balkana nobenega konflikta z Nemčijo. Zato izvajajo tudi Nemci svoj balkanski načrt brez oziroma na SSSR.

Angleški poslanik v Sofiji se pripravila na odhod. Zapustil bo Sofijo v trenutku, ko prekoračijo nemške čete bolgarsko mejo.

Odločilni grški krogi zagotavljajo, da bo Grčija nadaljevala vojno, dokler ne bodo Italijani pregnani iz Albanije.

»Frankfurter Zeitung« piše, da bodo Nemci povsod, kjer bi Angleži skušali na evropskem kontinentu

ustvariti fronto, njih namero preprečili. Res je sicer, da se sedaj vodijo boji na grško-albanski fronti. Ti boji so posledica britanske politike garancij in se vodijo z angleškim vojnim materialom. Toda spomladanski vihar bo to fronto odpravil.

Na praznik 21letnice ustanovitve nar. socialistične stranke je imel Hitler v Münchenu velik govor, ki je trajal skoraj 2 uri in ki so ga poleg vseh nemških prenašale tudi radijske postaje Italije, Bolgarske, Romunije, Slovaške, Finske, Švice ter beograjska postaja.

Velik del svojega govora je Hitler posvetil spomenu prvih borec. Posebej je naglašal, da je nar. socializem apeliral vedno na najširše plasti ljudstva, ki niso bile okužene od starih fraz. Tudi metode nar. soc. stranke so bile čisto nove. Glavno gibalno stranke je bila versajska pogodba, katero se je Hitler naučil na pamet. Ni politika, ki bi mogel reči, da je tako dosledno izvajal svoj program, kakor je on, Hitler, delal za uničenje versajske pogodbe. To je bila glavna vsebina njegovega programa.

Nato je prešel Hitler na zunanje politična vprašanja. Naglasil je, da ostane nemško-italijanska zveza nerazdružljiva. Ni to zveza samo dveh revolucij, temveč tudi dveh voditeljev. Borba na morju se bo sedaj šele začela. Izvežbali smo posadke za svoje podmornice, ki bodo v kratkem nastopile. Pred 2 urama sem dobil poročilo, da so samo v zadnjih dveh dneh potopile naše podmornice 215.000 ton sovražnega brodogoja, od tega samo v enem konvoju 125 tisoč ton. V marcu in aprilu pa bo občutil sovražnik naše podmornice in naša letala še težje. Kjer koli se bodo Angleži dotaknili evropske celine, jih bomo napadli. Hitler je nato omenjal razna prorokovanja na škodo nar. socializma. Nobeno teh prorokovanj se ni izpolnilo. Tudi v sedanji vojni so Angleži napačno prorokovali. Tudi sedaj napovedujejo razne termine. Hitler je nato naglasil, da bodo Nemci Angleže vedno našli in jih udarili tam, kjer jih bo najbolj zabolelo.

Hitler je nato govoril o nemški gospodarski politiki, katere si ne bo pustila Nemčija od nikogar predpisovati. Nemčija zahteva, da more na vseh trgih nastopati tako kot prodajalec kakor tudi kot kupec. Vse države, ki hočejo Nemčiji prodajati blago, bodo ostale z njo v trgovinskih odnosih. Nemčija ne bo nikdar hlapec mednarodnih konzorcijev.

Vojaske sili Nemčije je bil posvečen nadaljnji del Hitlerjevega govora. Kar je storila Nemčija za svojo oborožitev v zadnjih letih, je nekaj tako gigantskega, da svet kaj podobnega še ni videl. Če nasprotniki sedaj pripovedujejo, kaj bodo vse storili, jim mi odgovorjamo, da smo vse to mi že storili. Nikar pa naj nam ne pripovedujejo bajk, kajti jaz sem strokovnjak in specialist v oboroževanju in vem, kaj se da napraviti iz jekla in aluminija. Mi smo danes popolnoma pripravljeni ter se opiramo na nemško vojsko, ki je številčno najmočnejša, ki je opremljena z najboljšim orožjem in ki ima danes boljše vodstvo, kakor ga je imela kdaj koli prej. Kamor pogledamo, vidimo v vojski same izbrane može.

Posebej je nato poudaril Hitler, da je revolucija v Nemčiji čisto nemogoča. Tisti, ki bi hoteli delati revolucijo, so pobegnili iz Nemčije. Propadli so tudi vsi upi, da bi glad povzročil revolucijo. Prej se bo pojavil glad pri sovražniku kakor pa pri nas. Poleg tega pa je nemški narod danes popolnoma strnjena organizacija. Z mnogimi demokratičnimi silami smo se že borili, a smo vedno zmagali. Baš sedaj se čutimo posebno sveže, ker prihaja pomlad, ko bomo mogli pomeriti svoje sile z nasprotnikom.

Trdno verujemo v božjo Previdnost. Ni mogoče, da bi doživel poraz narod, ki je tako mnogo žrtvoval za svojo bodočnost kakor nemški narod. Nemški narod si je zaslužil božji blagoslov. Prepričan sem, da je čas izkušnje za nemški narod končan in da pride sedaj čas božjega blagoslova. Pot od tu v bodočnost bo lažja kakor je bila pot od začetka do tega mesta. S fanatično vero v zmago gledamo v bodočnost. Sedaj je nastopil ves nemški narod in ko bo prišlo povelje, bo tudi marširala vsa Nemčija.

Maršal Pétain je imenoval novo vlado, v kateri ni Laval, pa tudi nobenega Lavalovega pristaša. Položaj maršala je s tem utrjen. Pétain je za gospodarsko sodelovanje z Nemčijo, hoče pa varovati vse francoske interese.

Podtajnik za zun. zadeve Butler je izjavil v parlamentu, da zaradi svojih vojnih ciljev Vel. Britanija ne more sprejeti noben kompromisarski mir. Vel. Britanija se ne bori za teritorialne ali gospodarske pridobitve, temveč za lepšo bodočnost vsega človeštva.

Denarstvo

Sporazum med Narodno banko in denarnimi zavodi o bonih za nar. obrambo

V Beogradu je bila seja zastopnikov Narodne banke in zastopnikov denarnih zavodov v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Na konferenci je bil dosežen popoln sporazum glede plasiranja bonov za narodno obrambo na domačem denarnem trgu. Narodna banka bo že v začetku prihodnjega tedna na podlagi tega sporazuma predložila finančnemu ministru konkreten predlog. Že prihodnji teden se bodo nato ti boni plasirali na domačem denarnem trgu.

Odplačevanje kmetijskih dolgov

Po podatkih Priv. agr. banke je bilo stanje kmetijskih dolgov dne 31. decembra 1940 naslednje:

Prijavljeni portfelj:	ustanov dolžnikov mil. din
Vsi den. zavodi 5553 792.253 3.198	
Od tega Ljubljana:	
denarni zavodi 56 9.212 119-9	
zadruga 464 47.336 408-	
	528'0

Obračuni in prevzeti portfelj:
Odobreno ustanovam v tekočem računu:

v vsej državi 5119 706.345 1.482	
od tega Ljubljana:	
denarni zavodi 56 8.516 61	
zadruga 464 44.140 204	
	205

Odobreno ustanovam v 3% obveznicah:
v vsej državi 490-6

Ljubljana:	
denarni zavodi 23-4	
zadruga 77-4	
	100'8

Odpisano ustanovam (25% od osnove za zmanjšanje):
v vsej državi 531'5

Ljubljana:	
denarni zavodi 23-1	
zadruga 76'0	
	99-2

Dolžniki so zadolženi (v vsej državi): 1.582-9

Ljubljana:	
denarnim zavodom 61-9	
zadruham 206-5	
	268-4

Dolžnikom se je odpisalo:
v vsej državi 931-0

Ljubljana: (50% na dolgove izpod 25.000 din):	
pri denarnih zavodih 103'9	
pri zadruham 84'9	
	188-9

V delu je ostalo še 18.764 predmetov za 174-6 milijona din, od tega v Ljubljani 25 za 0-7 milijona din.

Vrnjenih je bilo skupno 67.234 predmetov, od teh v Ljubljani 3.867 za skupno 457 milijonov din.

K tem številkam je še treba pripomniti, da so slovenski kmetje v redu odplačevali svoje dolgove. Tako je bilo v Ljubljani v l. 1937. do l. 1940. plačano v odstotkih: 114-07, 97-76, 80-75 in 100-87, do čim pa so plačali v Sarajevu le 37-46%, 39-15, 22-26 in l. 1940. celo samo 14-03%. V Sarajevu so plačevali najslabše, nato v Zagrebu, kjer so plačali 82-55, 57-58, 32-39 in 23-13%, v Beogradu pa 78-9, 78-1, 36-7 in 41-6% v l. 1940.

Beograjska zadruga je imela lani 14,4 milijona din čistega dobička. **Zlata podloga Švicarske narodne banke** se je po zadnjem izkazu povečala za 77,4 na 2.250,5 milijona šv. frankov. Podloga se je povečala predvsem zaradi prodaje dolarskih papirjev. **Izredne italijanske drž. izdatke** v l. 1939/40. cenil ital. finančni strokovnjak Borgatta v listu »Gazzetta del Popolo« na 60 milijard lir. Letos se bodo po njegovem mnenju ti izdatki vsekakor povečali. **V Romuniji** je bilo lani ustanovljenih 107 novih delniških družb s kapitalom 610,5 milijona lejv.

Nemški kapital je udeležen pri 27 podjetjih s skupno 98 milijoni italijanski pri 6 s 74 milijoni lejv, v manjši meri pa tudi švedski in madžarski kapital. **3% vojnega posojila** je bilo prejšnji teden podpisano v Angliji za 26,3 milijona funtov, kar je največja vsota po decembru 1940. Poleg tega je bilo podpisano 2,5% vojnega posojila za 19,7, 3% posojila za varčevanje pa za 6,5 milijona funtov. **Angleške zavarovalnice** so sklenile, da znižajo tarifo za zavarovanje ladij, ki plujejo v Bližnji vzhod. Znižanje je precej znatno.

Kontrola izvoza in izterjave izvoza

Devizna ravnateljstvo Narodne banke je objavilo naslednji razpis D. D. št. 12 z dne 14. februarja t. l.

S pravilnikom o ureditvi razmerja med Direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1941., se je razmerje Direkcije za zunanjo trgovino nasproti deviznemu ravnateljstvu Nar. banke uredilo tako, da glede izvoza izdaja **izvozna potrdila** Dir. za zun. trgovino, devizno ravnateljstvo pa neposredno ali pa po pooblaščenih zavodih izdaja **valutna potrdila** (dosedanja potrdila o zavarovanju valute) in nadzoruje plačevanje vsega v tujino izvoženega blaga.

Ob tej priliki se dajejo pooblaščenim zavodom sledeča navodila in pojasnila:

1. Izvoz vsakršnega blaga se sme še tudi odslej opravljati samo z **valutnim potrdilom**. Potrdilo lahko izda devizno ravnateljstvo Nar. banke ali pooblaščen zavod po veljavnih deviznih predpisih. Za izvoz blaga, ki je po posebnih navedbah trgovinsko-ind. ministrstva postavljeno pod nadzorstvo Direkcije za zun. trgovino pa mora imeti izvoznik **poleg valutnega vselej še izvozno potrdilo** Direkcije za zun. trgovino (zdaj za predmete iz seznama »A«).

2. V prehodni dobi se delijo vsi izvozni predmeti na tri skupine:

a) na predmete pod nadzorstvom Direkcije (našteti na koncu v seznamu »A«), med katere more minister uvrstiti še nadaljnje,

b) na skupino predmetov pod nadzorstvom deviznega ravnateljstva Nar. banke (seznam »B«) in

c) na skupino ostalih predmetov, ki zaslejš niso ne pod nadzorstvom Direkcije ne dev. ravnateljstva: predmeti domačega izvora, za katerih izvoz lahko dajejo pooblaščen zavodi valutna potrdila brez zahtevanja predhodne pooblastitve.

Glede na vse predmete **tujega izvora** pa morajo pooblaščen zavodi vedno prej prositi odobritve od Direkcije za zun. trgovino.

3. Pooblaščen zavodi morajo še nadalje vlagati prošnje za odobritev izdaje valutnih potrdil glede predmetov seznama »B« na devizno ravnateljstvo.

Za predmete »A« morajo pooblaščen zavodi poleg prošnje za izdajo valutnega potrdila pošiljati Direkciji za zunanjo trgovino tudi pismo samega zavoda, naslovljeno deviznemu ravnateljstvu NB za pooblastitev, da se izda valutno potrdilo. Te prošnje na devizno ravnateljstvo se morajo vlagati tudi za predmete, ki do 1. jan. 1941. še niso bili pod kontrolo tega ravnateljstva v smislu okrožnice DD št. 28 z dne 16. sept. 1939., t. 2. Izjema so le tista izvozna potrdila Dir. za zun. trgovino, ki imajo oznako »centralna prodaja«; na taka potrdila dajejo zavodi valutna potrdila sami neposredno, zapisati pa morajo nanje isto oznako in se krijejo z zneski samo preko Direkcije za zun. trgovino.

Ker bo po 1. marcu 1941. vodilo devizno ravnateljstvo Nar. banke **kontrolno vsega plačevanja našega izvoženega blaga**, se zavodi pooblašajo za naslednji postopek:

a) v zvezi z določili čl. 6. in 7. deviznega pravilnika morajo pooblaščen zavodi skrbeti, da bodo izvozniki takoj po prejemu ustrezne vrednosti od izvoza uporabljali vse zneske za opravičbo valutnih potrdil, tudi če dobe samo del vsote. Devizna oblastva bodo štela kot devizni prekršek vsak odstop od tega predpisa;

b) pooblaščen zavodi morajo o vsaki opravičbi potrditi po 1. marcu 1941. takoj obvestiti devizno ravnateljstvo-odd. za zun. trgovino in navesti vseh osem bistvenih podatkov računa (razen za račune z oznako »centralna prodaja«);

c) poročati mora tisti zavod, ki je izdal dotično valutno potrdilo. Kolikor bi se del zneska vnesel preko drugega zavoda, mora ta poročati banki izdajateljici potrdila vse potrebno s klavzulo za opravičbo posameznih zneskov. Če se je izvoz plačal izvozniku neposredno, tedaj mora izplačljati

zavod takoj obvestiti tistega, ki je valutno potrdilo izdal itd.

V primerih kumulativnega opravičenja (kritja) za izvoz blaga v klirinške države, morajo pooblaščen zavodi voditi račune posebej za vsak predmet in za vsako državo. Vse posameznim računom kumulativnega opravičenja odobrene zneske morajo pooblaščen zavodi sporočati deviznemu ravnateljstvu z označbo blaga (skupna vrednost, vrsta in količina). Ko se račun končno zaključi, je treba poslati dev. ravnateljstvu izpisek računa s potrebnimi podatki.

č) Pri izplačilu iz inozemstva prejetih zneskov po kliringu ali v devizah, uporabnih za kritje izvoza, morajo pooblaščen zavodi od izvoznikov zahtevati obvezne izjave, ali je izvoz opravljen oziroma ali se še opravi. Če se izvoz ne izvrši v enem mesecu po prejemu določene vsote, mora zavod o takem predumu obvestiti devizno ravnateljstvo z vsemi potrebnimi podatki.

d) Pooblaščen zavodi morajo pozvati svoje komitente izvoznike, da jim najkasneje do 10. marca 1941. ter po stanju z dne 1. marca pošljejo seznamek zneskov, prejetih za izvoz, ki še ni bil opravljen. Zavod preskuša podatke in jih do 15. marca pošlje deviznemu ravnateljstvu — oddelku za zun. trgovino.

e) Odslej ne morejo ti zavodi za opravičbo valutnih potrdil nič več uporabljati zneskov, dospelih več ko mesec dni pred opravilo izvoza, če jih niso prijavi ravnateljstvu.

Poleg kontrole plačil po deviznem ravnateljstvu so dolžni pooblaščen zavodi opozoriti ravnateljstvo na vse primere, ko dobi (vnese) izvoznik znatno večje zneske nego je vrednost blaga po valutnem potrdilu ali pa znatno manjše. Hkrati se opozarja, da ta sporočila ravnateljstvu ne oproščajo zavodov in izvoznikov odgovornosti po ostalih doslej predpisanih dolžnostih za opravičevanje valutnih potrdil.

Tečaj...

za dekorativno pisavo, za katero vlada, posebno med trgovstvom veliko zanimanje, priredi **KLUB IZLOŽBENIH ARANŽERJEV** v Ljubljani

Tečaj, ki se prične v sredo 5. marca t. l. bo obsegal 7 vrst dekorativne pisave. — Prijave in informacije: **SIMONČIĆ L.**, trgovec, Pred škofijo Odbor.

Po tej okrožnici deviznega ravnateljstva Narodne banke spadajo pod **izvozno nadzorstvo** Direkcije za zunanjo trgovino tile predmeti kot skupina A (številke so iz uvozne car. tarife):

8 — fižol, 38 — konoplino vlakno, 50 — konji, 51 — mezgi in osli, 52 — govedo, 53 — koze, jarki, ovce in ovni, 54 — jagnjeta in jagnjčki, 55 — svinje, 56 — živa perutnina, živa divjačina, 58 — perutnina zaklana in predelana, sveže in predelano meso, 59 — meso dlakaste in pernate divjačine, 60 — slanina in salo, 61 — mesni izdelki, 63 — sveža jajca, jajca brez lupine v konvah, rumenjaki, posušena jajca, 66 — svinjska mast, 71 — ovčja volna, 72 — živalska dlaka, 73 — perje, 76 — kože surove in suhe, divje kože, 77 — rogovi, parklji in kopita, 78 — svinjske ščetine, 80 — čreva, 83 — kri goveja in ocvirki, odpadki surove kože, 84 — ribje ikre, 85 — sveže ribe, 86 — nasoljene ribe, 88 — morski raki, želve in školjke, 89 — sladkovodni raki, polži, 90 — pijavke, 91 — drva vseh vrst (tudi za celulozo, kakor tudi okrajki, skorje in žagarski odpadki ter kolobarji), 92 — lesno ogelje v kosih in prahu, briketi lesnega oglja, 93 — neobdelani les, samo obsekan ali prežagan, t. j. okrogli vseh vrst (tudi hlodi, klade, drogi, koli in kolje, vse okroglo, rudniški in celulozni), železniški pragi, kretniški in mostovni les, 97 — les, skorja, plodovi, semena, rastline in deli za strojenje kože, 98 — žir, svez in suh ali oluščeni, divji kostanj in drugi gozdni plodi in semenje (razen borovnic in zdravilnih zelišč iz tar. št. 46), 100 — naravni gumi in smole, trde ali mehke, naravni balzami, 101 — lesni katan, 115 — vino (za Češko-Moravsko), 143 — konzerve mesne, ribje, 169 — rjavi premog in lignit za švico, rjavi za Italijo, 230 — izvlečki in snovi za strojenje, 288 — kadulja, 370 — strojena koža, 382 — krzna, 536,1 ferosilicij za Nemčijo.

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

Apel na najvišjo oblast

(Nadaljevanje.)

Navedel je slavni Lincolnov odstavek: »Če naj se vladna politika v življenjsko važnih vprašanjih, ki se tičejo vsega ljudstva, nepreklicno utrdi z razsodbami Vrhovnega sodišča, izrečenimi v običajnem pravdnem postopku med strankami, se ljudstvo ne bo vladalo več samo, ker je do te mere dejansko izročilo svojo vladno roko tega zvišenega tribunala.«

V govoru, s katerim je prezident Roosevelt sprejel svoje ponovno imenovanje za predsedniškega kandidata, se ni neposredno dotaknil ustavnega spora. Toda potem ko je obtožil »gospodarske rojaliste«, da ustvarjajo nov despotizem, jim je tudi očital, da ga zavijajo »v plašč zakonitih sankcij« in nadalje izjavil: »Zaman se skušajo skriti za državno zastavo

in ustavo.« In čeprav se je ljudem na splošno zdel ta stavek samo slučajen, ni noben izkušen politik mogel zgrešiti njegovega pomena.

Kakor je bilo že napovedano, je bila volivna kampanja živahna in ostra. Predsedniška kandidata sama sta navadno držala svoje polemike na dostojni višini. Njuni podpiralci pa so bili redko tako skrupulozni. Oba predsednika sta vodila svoje bitke osebno in potovala po vsej Ameriki. Roosevelt je v nekem svojem govoru 31. X. izjavil med drugim: »Dvanajst let je moral ta narod trpeti pod vladjo, ki ni slišala ničesar, videla ničesar in vedela ničesar... Zadnja štiri leta pa ste imeli vladjo, ki ni vrtela palice, temveč si je zavijala rokave... Morali smo se boriti s starimi sovražniki miru — kupčijskim in denarnim monopolom, špekulacijo, nepremišljenim bankarstvom, razrednim sovražstvom, sektaštvom, vojnim dobičkarstvom. Začeli so bili smatrati vladjo Združenih držav zgolj za

privesek svojih lastnih poslov. Zdaj vemo, da je vlada organiziranega denarja prav tako nevarna kakor vlada organizirane drhali. Nikoli prej v zgodovini niso bile te sile tako združene proti enemu kandidatu, kakor so danes. Soglasni so v svojem sovražstvu do mene — in njihovo sovražstvo mi je dobrodošlo.« Potem ko je naštel glavne ukrepe in načrte New Dealja, je vzkliknil: »Za vse te stvari in obilico podobnih smo se pravkar šele začeli boriti.«

Guverner Landon je potegnil meje med strankama manj ostro ko Roosevelt. Iz njegovih govorov je bilo videti, da bi želel urediti vsedrjavno denarstvo in da ne bi toliko uničil kakor racionaliziral program socialne in gospodarske zakonodaje New Dealja. Predvsem pa je poudarjal potrebo, da se zaščitijo državljanske svoboščine. Ena od glavnih spornih točk je bilo Vrhovno sodišče. V demokratični politični igri je važna osebnost kandidata in tu

se je kmalu izkazalo, da guverner Landon ne zna privlačevati množic, kakor bi bilo treba. Ni imel niti dobrega glasu niti ni bil sijajen govornik, njegove dobro premišljene izjave so bile nerodne in slog okore. Predsednik Roosevelt pa je vodil svojo kampanjo še bolj spretno in bolj odločno ko prvič. Njegovi govori so bili mestoma morda dolgočasni, a drugod polni pesniške topline in vedno živo in zanimivo podani. Skozi vse njegove govore je zvenela nota demokratičnega človečanstva.

Dosti pred zaključkom kampanje je prišlo med nasprotniki do navadnega psovovanja. Demokratom je bil Roosevelt dal nekakšno geslo že s tem, da je nazival nasprotnike »ekonomski rojalisti«. Njegovi pristaši so pograbili ta naziv in ga gnali do vseh mogočih različkov. Republikanci so pa imeli še bogatejšo izbiro: »komunisti«, »tuje ideje«, »sovražniki ameriškega sistema«, »gnila sapa

Moskve«, »agenti rdeče internacionale«, »revolucionarni napadi na ameriško demokracijo«, »podminiranje ustave« itd. itd. Če bi človek poslušal republikance, so si ameriški volivci novembra leta 1936. izbrali komunista za predsednika in se izjavili za popoln komunistični program.

Poleg vodilnih osebnosti so igrala, kakor pri vseh volitvah, tudi denarna sredstva veliko vlogo. Vobče so bili stroški demokratov manjši kakor republikancev (za 3.700.000 dol.), a vendar so l. 1936. porabili 5.194.741 dolarjev. Imeli so na razpolago veliko armado nastavljenecv, pa tudi še večjo armado ljudi, ki so pod njihovo vladjo prejemali podpore. Mimo prispevkov, ki so jih nabrali od navadnih pristašev, so dobili še prispevke od nekaterih velikih podjetij in precejšen prispevek — 770.218 dolarjev — od organizirane delavstva. Poleg tega so imeli svoje trajne pristaše na jugu države, ne glede na družbeno pripadnost. (Dalje prih.)

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj

za dravsko banovino bo v četrtek dne 27. februarja 1941. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v sejni dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva ulica št. 27.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Razprava o nedeljskem počitku.
3. Sklepanje o kraju in času zveze skupščine.
4. Sestava kandidatne liste za zvezno skupščino.
5. Slučajnosti.

Prosimo vse člane glavnega odbora, da se seje zanesljivo udeležijo. Zveza trgovskih združenj dravske banovine v Ljubljani.

Predsednik: Stane Vidmar s. r.
Tajnik: Dr. Ivko Pustišek s. r.

Združenje trgovcev v Ljubljani sklicuje

60. redno letno skupščino

za v ponedeljek 10. marca ob 19. uri v veliko dvorano Trgovskega doma.

Dnevni red: Poročilo uprave, računski zaključek za leto 1940., poročilo nadzornega odbora, proračun za leto 1941., poročilo šolskega odbora, poročilo o gospodarsko-redakcijskem delu in o »Trgovskem listu«, poročilo o delu odbora za zgradnjo zavetščica za onemogle trgovce, poročilo o delu odbora pomoči ter volitev načelnstva odseka in sklepanje o obveznem zavarovanju za primer smrti, poročilo o socialnem zavarovanju trgovcev, predlog uprave o podelitvi častnega članstva, samostojni predlogi in slučajnosti.

Ce ob 19. uri ne bo navzočih zadostno število članov, se bode sklepalo o predmetih dnevnega reda eno uro kasneje, to je ob 20. uri. Ker ob 19. uri ni pričakovati zadostne udeležbe, se otvori skupščina točno ob 20. uri.

Samostojni predlogi se morajo vložiti pri upravi najkasneje tri dni pred skupščino.

Sklepni račun za leto 1940. in proračun za leto 1941. sta med uradnimi urami vsakemu članu v pisarni združenja na vpogled.

Uprava.

Kontrola kartelnih cen

S priključitvijo urada za kontrolo cen na ministrstvo za oskrbo in prehrano je postalo to edino kompetentno za izvajanje uredbe o kontroli cen ter vrhovna nadzorna oblast za vsa vprašanja cen ter zatiranja draginje. Vrhovno nadzorno oblast nad karteli pa izvaja ministrstvo za trgovino in industrijo, ki je tudi kontroliralo cene kartelnih predmetov. Da se doseže uspešno sodelovanje obeh ministrstev pri kontroli cen, je bil sedaj dosežen sporazum med obeh ministrstvom glede cen kontroliranih predmetov. Po tem sporazumu se bodo karteli še nadalje obračali v vseh zadevah na trgovinsko ministrstvo, toda v odbor za revizijo kartelnih dogovorov pri trg. ministrstvu pride tudi za stopnik min. za oskrbo in prehrano. Tako bo moglo to ministrstvo vplivati tudi na cene kartelnih predmetov.

Ali je potrebno uvoziti še 1800 vagonov sladkorja?

Letošnja proizvodnja sladkorja znaša 9500 vagonov, iz lanske kampanje pa je ostalo 600 vagonov. Pogod je dobil dovoljenje za uvoz 1200 vagonov. Imeli bomo tako 11.300 vagonov, dočim se more ceniti naša potrošnja na 9500 vagonov. Pa tudi če bi bila potrošnja večja, bi nam najbrže ostalo še 1000 vagonov za prihodnjo kampanjo. Po teh številkah bi bil uvoz še 1800 vagonov sladkorja nepotreben.

Proti zvišanju železniške tarife

V gospodarskih krogih vse države je nameravani dvig železniških tarif za blagovni promet natelet na zelo ostro kritiko in upravičeno. Kajti več ko čudno je, če država, ki prepušča vsako zviševanje cen, sama povzroča dvig cen. Zvišanje železniške tarife pa mora neizogibno imeti to posledico. Maksimalni bruto-zasluzek je od države že mnogo preveč reducirani, da bi mogla podjetja prenesti zvišanje železniške tarife. Nastal bo nedvomljivo nov prodor dviga cen, ki se ne bo tako hitro ustavil in od katerega bo imela predvsem škodo država sama. Kajti njeni nameščenci bodo v še mnogo bolj težavnem položaju in država jim bo morala zvišati plače, če noče, da pade vsa uprava

na tako nizko stopnjo, da je že nevarno. To zvišanje plač pa bo državo mnogo več veljalo, kakor pa ji more prinesiti zvišana železniška tarifa.

Država, ki kontrolira cene, ki hoče ustaviti dvig cen, ne sme biti tista, ki daje signal za nova zvišanja. Zvišanje železniške tarife pa bi bil takšen nov signal. Zato je edino pravilno, da železniška gen. direkcija svoj predlog o zvišanju železniške tarife umakne. Še bolj pravilno pa bi bilo, če bi znižala železniško tarifo in zahtevala, da se temu primerno znižajo tudi cene vseh predmetov. To bi bil na vsak način učinkovit ukrep proti draginji, dočim pomeni zvišanje tarif pospeševanje nadaljnega dviga draginje.

Konferenca pletilne industrije

V ponedeljek dne 24. februarja je bila pri Zvezi industrijev konferenca pletilne industrije dravske banovine. Glavni predmet razprave je bil načrt naredbe o tipizaciji tekstilnih izdelkov. O tem vprašanju se je razpravljalo že na konferenci predstavnikov industrije trikotne nogavic in drugih pletenin dne 16. januarja v Zagrebu. Že na navedeni vsedrjavni konferenci so bili sprejeti spreminjalni predlogi k načrtu naredbe o tipizaciji tekstilnih izdelkov, vendar se pri novi redakciji tega načrta vsi ti predlogi niso upoštevali. Konferenca pletilne industrije je v glavnem vztrajala pri zagrebških predlogih. Obenem se je pa ugotovilo, da tipizacija izdelkov pletilne stroke ne bi imela posebnega pomena, ako se istočasno ne tipizirajo tudi prediva, iz katerih se izdelujejo pletenine. Na splošno je pletilna industrija mnenja, da sedanji čas za uvedbo tipizacije ni primeren,

ker se mora pletilna stroka glede svojih izdelkov v glavnem ravnati po surovinah, ki so ji na razpolago.

Konferenca je nadalje razpravljala o načinu razdelitve bombažne preje domače proizvodnje ter je soglasno ugotovila, da je sedanja kvota, ki odpade na pletilno industrijo, odločno prenizka ter bi se morala pri pravični razdelitvi povzpeti vsaj na 15% celotne razpoložljive količine. Nadalje se je ugotovilo, da imajo nekatere predilnice na razpolago bombažno predivo, zlasti vlogne predivo, ki ga pa ne smejo prodati brez nakaznic Urada za razdelitev bombažne preje v Beogradu. Zato je želeli, da navedeni urad, ki že dalj časa ne izdaja nobenih nakaznic za domačo bombažno prejo, čimprej zopet začne z izdajanjem nakaznic radi razdelitve onih količin domače bombažne preje, ki so pri domačih predilnicah na razpolago.

Dobave - licitacije

Generalna direkcija drž. železnic, strojni oddelek v Beogradu sprejema do 1. marca ponudbe za dobavo večje količine domačega premoga.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 4. marca ponudbe za dobavo večje množine medij; 11. marca jeklene vrvi.

LICITACIJE:

Dne 3. marca bo pri štabu kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo domačega premoga; 4. marca za dobavo inozemskega premoga; 5. marca za dobavo properske osovine; 6. marca za dobavo 200.000 mesnih in 120.000 jetrnih konserv; 11. marca za dobavo propelerja in dne 12. marca za dobavo plinskega in gorilnega olja.

Dne 4. marca bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo celofan-papirja in dne 7. marca jeklene vrvice ter pločevinastih plomb.

Dne 6. marca bo v intendanturi komande pomorskega arzenala v Titvu javna ustna licitacija za dobavo svežega govejega mesa.

Dne 8. marca bo pri Upravi 1. oddelka vojniotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo lanenega platna, pasov ter sedlarskega sukanca.

Dne 11. marca bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 1 kompletne instalacije solitrane. Pogoji in načrti se dobe pri upravi smodnišnice.

Razpisane so naslednje ofertne licitacije za dobavo drv in pre-

moga: dne 10. in 12. marca v intendanturi bosenske divizijske oblasti v Banja Luki in dne 12. in 14. marca v intendanturi zetske div. oblasti za garnizon Cetinje i. dr.

Dne 19. marca bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo 30.000 kg letnega avtomobilskega olja in dne 22. marca za dobavo 5.000 m³ kisika za varjenje.

Dne 14. marca bo pri Centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo globalnega stroja ter za izvršitev projekta za hladilnik; 18. marca kompletne centrifugalne sesalke ter za dobavo 60.000 kg kalc. karbida; dne 3. aprila za dobavo spiralne jeklene vrvi; 4. aprila kompletnega turboagregata in dne 10. aprila kompletnega turboagregata.

PRODAJA

Dne 3. marca bo pri Ravnatelstvu banovinskih šum v Zagrebu javna oferta licitacija za prodajo večje množine tehnično obdelane glasa.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zborn. TOI v Ljubljani na vpogled.)

Občni zbori

Strojilna, lesna in kemična industrija d. d. Polzela v likv. ima izredni občni zbor 6. marca ob 16. v Ljubljani v pisarni likvidatorja Djinovskega, Tyrševa cesta 33. Na dnevnem redu je tudi volitev dveh novih likvidatorjev. Delnice se morajo položiti vsaj šest dni pred občnim zborom pri likvidatorju.

Doma in po svetu

Zun. minister dr. Cincar-Marković je odpotoval v Budapešto zaradi izmenjave ratifikacijske pogodbe o večnem prijateljstvu med Madžarsko in Jugoslavijo. Vsi budimpeštanski listi posvečajo njegovemu prihodu največjo pozornost ter naglašajo pomembnost njegovega obiska. Jasno je, da se bodo ob tej priliki vodili v Budimpešti tudi važni politični razgovori, ki bodo zlasti posvečeni položaju v južnovzhodni Evropi. — Za časa odsotnosti zun. ministra dr. Cincar-Markovića vodi posle zun. ministrstva predsednik vlade Dragiša Cvetković.

Odvetniško pisarno dr. Mačka je prevzel dr. Tomo Jančič.

Zagrebska policija objavlja, da je odkrila tudi drugo teroristično skupino, ki je imela 18 članov in katere sedež je bil v Karlovcu.

Trgovci v Šibeniku zahtevajo, da se ustanovi v Šibeniku ekspozitura zagrebške trgovsko-industrijske zbornice.

Temeljna glavica Jugočelika se zviša od 600 na 800 milijonov din. 130 milijonov din da država, za 70 milijonov din pa prevzame prioriteten delnic DHB.

Nemški znanstveni institut bo začel delovati v Beogradu. Upravnik instituta je nemški univ. profesor dr. Gesemann.

Trije italijanski letalci, ki so se dvignili na tri letalih iz Tirane, da bi bombardirali grške postojanke, so se morali rešiti s padali ter so prišli na zemljo v Jugoslaviji. Vsi trije so bili poslani v Mostar.

Tvrdka Westen namerava zgraditi v Srbiji veliko tvornico za kmetijsko orodje.

Resto del Carlino v Bolonji hvali Italijane iz Splita za njih pomoč za ranjene italijanske vojake.

Koncert jugoslovanske glasbe je priredila moskovska radijska postaja v torek 25. februarja.

»Pohit« namerava nacionalizirati v banovini Hrvatski še 10—15 važnejših industrijskih podjetij.

Stavka delavcev pri petih tekstilnih tovarnah v Beogradu je uspešno likvidirana. Stavkalo je 4000 delavcev.

Za zimsko pomoč je bilo v Ljubljani zbrano 3. in 4. februarja 103.718 din. Tu pa seveda niso všeti veliki zneski, ki so jih darovali trgovci, industrialci in drugi gospodarstveniki.

Umetna gnojila morejo naročiti uvozniki v bodoče skupno in jih potem razdeliti na posamezne tvrdke.

Španski kralj Alfonz XIII. ni umrl. Vendar pa je njegovo zdravstveno stanje še vedno kritično.

Vesti, da je maršal Pétain nevarno zbolel, se zanikajo kot popolnoma neresnične.

Vesti iz Berlina pravijo, da se Angležem s prehodom nemških čet skozi Bolgarsko onemogoči, da bi v Solunu ustvarili novo fronto. Kaj bodo Angleži po vkorakanju nemških čet v Bolgarsko ukrenili, je še negotovo.

Nov sovjetski demanti je bil objavljen te dni. Glasi se: »Švicarski list »Basler Nachrichten« je objavil vest, da je bil zadnji turško-bolgarski sporazum sklenjen z aktivnim sodelovanjem Sovjetske unije. Tass je pooblaščen, da izjavi, da ta vest ni resnična.«

Romunska vlada zanika vest, da bi se nameravala evakuacija prebivalstva iz petrolejskega ozemlja zaradi nevarnosti britanskih zračnih napadov na to ozemlje.

Iz Dublina zanikajo vest, da bi se De Valera pogajal s predsednikom Rooseveltom zaradi ameriškega jamstva za irsko nevtralnost.

Britanske čete so v Abesiniji zavzele mesto Šogahi na Modrem Nilu.

Britanske čete v Italijanski Somaliji uspešno napredujejo ter so zavzele Bravo ob Indijskem oceanu, ki leži že okrog 400 km od italijanske meje.

Angleži odločno zavračajo nemške vesti o velikih potopitvah ladij. London zatrjuje, da ni bilo potopljenih več ladij, kakor z nekaj nad 30.000 brt., kar je znatno pod tedenskim povprečjem.

Ameriško trgovinsko ministrstvo sporoča, da je bilo lani izročenih Angliji 3.532 letal in 4.986 letalskih motorjev v vrednosti 78 milijonov funtov sterlingov.

Minister za delo v Angliji je v sporazumu z angleško admiraliteto izdelal načrt o popolni koordinaciji vseh ladjedelnice. Na ta način se bo mogla izdelava ladij znatno pospešiti.

Španska vlada je pod predstvom generala Franca sklenila, da izpusti na svobodo 630 političnih aretiranec.

Združene države Sev. Amerike so začele izdelovati nove male vojne ladje čisto posebne konstrukcije. Te ladje so dolge sicer samo 22 metrov, so pa odlično oborožene ter

izredno okretne in hitre. Vsaka ladja ima 6 torpednih cev, 6 metalecev globinskih min proti podmornicam, 2 protiletalska topa in aparat za razvijanje megle. V 8 sekundah morejo te ladje povečati svojo hitrost od 8 na 40 vozlov na uro, v 3 sekundah pa zmanjšati svojo hitrost od 30 na 3 vozle. Obrniti se morejo v 15 sekundah. Strokovnjaki trde, da teh ladij letala sploh ne morejo zadeti.

Na dan proslave 25letnice rdeče armade je izdal maršal Timošenko dnevno povelje, v katerem pravi: Zaradi druge imperialistične vojne je nastal požar, ki ne uničuje samo mej posameznih držav, temveč cele države. Sovjetska unija je sklenila, da je ves čas teh borb striktno nevtralna. Pri sedanjem stanju mednarodnega položaja pa bi bilo napačno, če bi vsak naš oficir in vsak vojak rdeče armade ne bila na svojem mestu, da ju ne bi neko naključje našlo nepripravljeno. Rdeča armada bo uničila vsakogar, ki bi poskušal približati se svetim mejam Sovjetske unije.

V izvršilni odbor komunistične stranke so bili izvoljeni londonski veleposlanik Majski, berlinski Dekanovos in predsednik sovjetske karelijske republike Kuusinen, dočim je bil Litvinov črtan. Kaganovič pa je dobil ukor ter so mu zagrozili, da bo izključen, če ne bodo njegovi komisarji dosegli boljših uspehov.

Angleška vlada je poslala dve ladji živil v Santander.

Elementarne nesreče v Španiji se še niso nehale. Po katastrofalnem požaru v Santandru ter divjanju orkana, ki je uničil cele gozdove pinij, je bil v Vigu potres. Guadalquivir pa je prestopil bregove in okoli Cordobe uničil posevke. Tudi Granada je pod vodo.

Nemški policijski avtomobil je padel v bližini Zilna v reko, ker so odrekle zavore. Vseh 16 policijskih uradnikov v avtomobilu je našlo smrt.

Zunanja trgovina

Svet za zun. trgovino je odobril načrt naredbe o kontroli uvoza filmov. Dovoljenja za uvoz bo dajala direkcija za zun. trgovino s soglasjem drž. filmske centrale v Beogradu. Filmska podjetja bodo morala položiti kavcijo 5000, filmske zadrage pa le 3000 din. Filmske zadrage so pač posebnost svoje vrste.

Uvoz pisarniškega pohištva iz Jugoslavije bodo dovoljevale nemške pristojne oblasti, če bodo to zahtevali nemški uvozniki.

Naše tovarne mila so kupile v Turčiji 10 vagonov pokvarjene slanine, ki se bo uporabila pri produkciji mila namesto loja.

Tovarno za žico bo ustanovila Turčija.

Štiri glavne angleške železniške družbe so imele lani 247 milijonov funtov dohodkov, za 41 milijonov več ko v l. 1939. Vse družbe bodo zato letos izplačale večjo dividendo ko lani.

Občni zbor Kluba izložbenih aranžerjev bo v četrtek 14. marca 1941. v Trgovskem domu v Ljubljani.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki norajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!